

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce

Často nastávají situace, kdy je proti zaměstnavatelům vedeno přestupkové řízení ze strany orgánů inspekce práce, aniž by zaměstnavatelé měli jasný přehled o tom, jaké procesní možnosti jim právní úprava v takové situaci poskytuje. Předložený článek proto představuje základní shrnutí problematiky přestupkového řízení vedeného orgánem inspekce práce, a to zejména ve vztahu k rozhodování formou příkazu či příkazu na místě. Cílem článku pak je prakticky shrnout možnosti postupu zaměstnavatelů ve vztahu k oběma uvedeným formám rozhodnutí v přestupkovém řízení, jakož i tyto formy přehledně rozlišit navzájem.

První úkony ve správním řízení

Přestože doručení příkazu může být prvním úkonem orgánu inspekce práce v přestupkovém řízení, velmi často bude toto navazovat na provedené kontrolní šetření. S výsledkem kontroly pak jsou zaměstnavatelé seznamováni formou protokolu o kontrole. Ten zpravidla obsahuje přehled o skutkových zjištěních učiněných v rámci kontroly a případných pochybeních zaměstnavatele. Nejedná se však o konečné rozhodnutí zakládající práva či povinnosti na straně zaměstnavatele či příslušného orgánu inspekce práce.

Proti skutkovým zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole může zaměstnavatel jakožto kontrolovaná osoba podat námitky, a to ve lhůtě do 15 dní od doručení protokolu o kontrole ze strany příslušného orgánu inspekce práce. Přestože, jak bylo uvedeno výše, protokol o kontrole není konečným rozhodnutím ve věci, podání námitek může být užitečné, pokud zaměstnavatel nesouhlasí se závěry v něm uvedenými, neboť tyto může následně orgán inspekce práce užít při rozhodování o uložení pokuty v přestupkovém řízení, a to například právě formou příkazu. Orgán inspekce práce může námitkám vyhovět, částečně vyhovět či je zamítnout dle toho, zda v nich uvedená tvrzení považuje za důvodná. V případě vyhovění (či částečného vyhovění) námitkám pak může dojít ke zrušení, doplnění či změně protokolu. Zamítnutí námitek má naopak za následek skutečnost, že ke změně obsahu kontrolního protokolu nedojde.

Specifika příkazu vydaného v přestupkovém řízení

Pokud na základě provedené kontroly považuje příslušný orgán inspekce práce učiněná skutková zjištění (zpravidla zaznamenaná v obsahu protokolu o kontrole) za dostatečná, může o přestupku rozhodnout formou příkazu. Rozhodování formou příkazu se pak odlišuje od „klasického“ rozhodnutí o přestupku zejména možností rychlejšího projednání věci. V konkrétních případech však záleží zejména na orgánu inspekce práce, jakou formu rozhodnutí v přestupkovém řízení zvolí.

Příkaz může být vydán dokonce jako první úkon ve věci; v takovém případě však má orgán inspekce práce povinnost příkaz řádně odůvodnit (kdy nedostatky v odůvodnění mohou způsobit až jeho zrušení pro nepřezkoumatelnost [\[1\]](#)). Naopak, pokud příkaz není prvním úkonem orgánu inspekce práce v rámci daného správního řízení, nemusí být odůvodněn (zákon však nijak nebrání odůvodnění příkazu i v těchto případech).

Zákon č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich“), pak umožňuje, aby byly skutečnosti zjištěné při kontrole jediným podkladem vydaného rozhodnutí o přestupku. Na rozdíl od dikce zákona č. 500/2004, správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „správní řád“), je umožněno, aby při vydání rozhodnutí formou příkazu příslušný orgán inspekce práce vzal ohled i na jiné skutečnosti zjištěné při kontrole, než ty, které jsou zaznamenány v protokolu o kontrole (například poznatky orgánu inspekce práce známé z jeho činnosti), zpravidla však jsou veškeré skutečnosti, z nichž orgán inspekce práce vychází při rozhodování, uvedeny právě v protokolu.

Dle závěrů části odborné literatury pak dokonce nemusí být obviněný (tj. zaměstnavatel, proti němuž je přestupkové řízení vedeno) ani s protokolem kontroly seznámen, či vyzván k řádnému seznámení se skutečnostmi obsaženými v protokolu.[\[2\]](#) Někteří autoři naopak zastávají stanovisko, že seznámení obviněného s obsahem protokolu by mělo být v takovém případě zajištěno.[\[3\]](#) Přesto však v praxi ve většině případů orgány inspekce práce obviněné s obsahem protokolu řádně seznamují.

Oznámení příkazu obviněnému musí být provedeno vždy písemnou formou.[\[4\]](#) V případě, že se závěrem o spáchání přestupku či s uloženým trestem obviněný nesouhlasí, má možnost podat odpor (o této možnosti musí být obviněný v příkazu poučen). Odpor má být adresován orgánu inspekce práce, který příkaz vydal.[\[5\]](#) K podání odporu je obviněnému dána lhůta v délce 8 dní od oznámení příkazu. V případě, že obviněný zamešká lhůtu pro podání odporu, může postupem dle § 41 odst. 2 správního řádu požádat orgán inspekce práce, který příkaz vydal, o prominutí zmeškání lhůty (tento postup by však měl být užíván pouze ve výjimečných případech). Rozhodnutí, kterým případně orgán inspekce práce nevyhoví uvedené žádosti, pak podléhá soudnímu přezkumu a je tak případně možné se proti němu bránit žalobou dle zákona č. [150/2002](#) Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „soudní řád správní“). [\[6\]](#)

Doručením včasné podané a přípustné odporu příslušnému orgánu inspekce práce se příkaz ruší vždy v celém rozsahu. Dle názoru autora pak dochází k úplnému zrušení příkazu i v situaci, kdy je odpor výslovně označen jako „částečný“, či je z textu odporu seznatelné, že obviněný zamýšlí podat odpor jen např. proti jednomu z výroků příkazu – zákon totiž podání odporu nepřiznává jiný následek, než jeho zrušení, k němuž dochází obligatorně již samotným momentem, kdy je včasný a přípustný odpor doručen příslušnému orgánu inspekce práce. S ohledem na uvedený účinek zrušení příkazu je pak výslovně vyloučeno zpětvzetí již podané odporu.

V případě, kdy je odpor podán opožděně, či je nepřipustný, nemá příslušný orgán inspekce práce povinnost jej formálně zamítnout; v takovém případě pouze o neúčinnosti odporu vyrozumí obviněného dopisem. Marným uplynutím lhůty k podání odporu, či podáním nepřipustného odporu, se příkaz stává bez dalšího pravomocným a následně po uplynutí lhůty k plnění i vykonatelným rozhodnutím. Dále není vyloučena možnost, aby se obviněný podání odporu vzdal, a to písemně či ústně do protokolu analogickým postupem dle ustanovení § 81 odst. 2 správního řádu, čímž opět dojde k nabytí právní moci (a následné vykonatelnosti) příkazu.

Velká výhoda odporu pro obviněného spočívá v uplatnění zásady zákazu tzv. *reformatio in peius*, spočívající v tom, že obviněnému není možné udělit trest o vyšší výměře či jiný druh správního trestu (s výjimkou napomenutí), než který byl obviněnému uložen příkazem. Pokud by rozhodnutí orgánu inspekce práce uvedenou zásadu nereflektovalo a obviněnému by byl uložen trest obsahující např. větší výši pokuty, než jaká byla uvedena v příkazu, mohla by tato skutečnost ve svém důsledku založit nezákonnost rozhodnutí co do výroku o uložení pokuty.[\[7\]](#)

Výjimkou ze zásady *reformatio in peius* může být situace, kdy příslušný orgán inspekce práce v rozhodnutí dospěje k odlišné právní kvalifikaci přestupku, než jaká byla obsažena v příkazu. Takovou změnou právní kvalifikace může být například situace, kdy příslušný orgán inspekce práce

dodatečně zjistí, že obviněným byla naplněna závažnější skutková podstata přestupku oproti přestupku, za který byl uložen trest formou příkazu. Za změnu právní kvalifikace pak není považována skutečnost, že příslušný orgán inspekce práce toliko zjistí v řízení novou přitěžující okolnost, k níž v rozhodnutí formou příkazu nepřihlédl.[\[8\]](#)

Po zrušení příkazu v důsledku podání odporu pokračuje orgán inspekce práce v řízení, jako by příkaz neexistoval; rozhodnutí je pak vydáváno „standardní“ formou dle § 67 správního řádu. Proti takovému rozhodnutí je možnost podat odvolání jakožto řádný opravný prostředek, přičemž pokud obviněný neuspěje s odvoláním a rozhodnutí o odvolání je v jeho neprospěch, má možnost následně proti tomuto rozhodnutí podat žalobu dle § 65 a násl. soudního řádu správního.

Rozhodování formou příkazu na místě

Další specifickou variantou konečného rozhodnutí o přestupku je příkaz na místě, který, podobně jako příkaz, slouží k urychlenému projednání věci samé. Na rozdíl od příkazu však příkaz na místě lze využít pouze tehdy, pokud obviněný (resp. osoba za obviněného jednající) s takovým postupem vysloví souhlas. Uvedeným souhlasem pak je vyjádřeno, že obviněný souhlasí nejen s formou rozhodnutí příkazem na místě, ale také se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku a s uložením pokuty, a to včetně její výše. Další odlišností je i přípustná výměra a druh správního trestu ukládaného příkazem na místě, kdy je tímto možné uložit toliko správní trest pokuty, a to maximálně ve výši 10 000,- Kč. Z nejaktuálnější roční souhrnné zprávy Státního úřadu inspekce práce zveřejněné ke dni vyhotovení tohoto článku vyplývá, že v roce 2024 činila průměrná výše pokut ukládaných orgány inspekce práce příkazem na místě částku 3 316,- Kč.[\[9\]](#)

Při rozhodování formou příkazu na místě je vydáván příkazový blok. Podpisem příkazového bloku ze strany zaměstnavatele (příp. osoby oprávněné jednat za zaměstnavatele) se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným.

S ohledem na požadavek k souhlasu obviněného pro vydání příkazu na místě je pak (na rozdíl od příkazu) obviněnému znemožněno podat proti příkazu na místě odpor jako řádný opravný prostředek, a proto jsou možnosti obviněného ve vztahu k další procesní obraně značně limitovány (kdy je obviněný oprávněn podat návrh na zahájení přezkumného řízení ve smyslu ustanovení § 101 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a to ve lhůtě nejpozději do 6 měsíců od právní moci příkazu).

Závěr

Rozhodnutí formou příkazu, resp. příkazu na místě, představuje pro orgány inspekce práce nástroj zefektivnění a zrychlení přestupkového řízení v případě, kdy považuje tento orgán svá skutková zjištění za dostatečná. Z pohledu obviněného se však nemusí vždy jednat o konečné vyřízení věci, kdy je možné se proti příkazu bránit odporem, čímž dojde ze zákona k jeho zrušení a k pokračování řízení ve „standardním“ řízení dle správního řádu. Významným faktorem pro podání odporu je i skutečnost, že v důsledku uplatnění zásady zákazu *reformatio in peius* nemůže správní orgán rozhodnout o přestupku přísnějším trestem, než který byl uložen příkazem.

Příkaz na místě je taktéž zjednodušenou formou rozhodování o přestupku, který však vykazuje podstatné odlišnosti oproti „obyčejnému“ příkazu. Rozhodnutí formou příkazu na místě je podmíněno souhlasem obviněného, který tímto souhlasem akceptuje skutková zjištění a právní kvalifikaci přestupku, jakož i s výší uložené pokuty.

Správné porozumění rozdílům mezi příkazem a příkazem na místě pak může mít pro obviněné

zásadní význam ke zvolení vhodného postupu v řízení. Ze strany zaměstnavatele je tak vhodné, aby se v obecných rysech seznámili s oběma formami rozhodnutí, a to tak, aby mohli efektivně hájit své zájmy v rámci přestupkového řízení.

Mgr. Michal Secký
advokátní koncipient

[Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Růžová 1416/17, 110 00, Praha 1
Koliště 1912/13, 602 00, Brno

Tel.: +420 222 544 201

e-mail: office@dolezalpartners.com

[1] POTĚŠIL, Lukáš. § 68 [Výroková část, odůvodnění, poučení]. In: POTĚŠIL, Lukáš a kol. Správní řád. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 379.

[2] JEMELKA, Luboš. § 81 [Řízení navazující na kontrolu]. In: JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025, s. 719, marg. č. 4-5.

[3] BOHADLO, David a kol. § 90. In: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Komentář [online]. Wolters Kluwer. In: ASPI (právní informační systém). Cit. 09.03.2026.

[4] JEMELKA, Luboš. § 90 [Příkaz]. In: JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025, s. 838, marg. č. 29.

[5] BOHADLO, David a kol. § 90. In: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Komentář [online]. Wolters Kluwer. In: ASPI (právní informační systém). Cit. 08.03.2026.

[6] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.09.2016, č. j. 3 As 248/2015-22.

[7] Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 02.12.2022, č. j. 5 As 142/2021-37.

[8] JEMELKA, Luboš. § 90 [Příkaz]. In: JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2025, s. 837, marg. č. 23.

[9] Roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí Státního úřadu inspekce práce za rok 2024 [online]. Státní úřad inspekce práce. Cit. 09.03.2026. Dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)